

Temakurs: *Historia och populärkultur*

Lärare: Ulrika Holgersson

Kursen syftar till att visa hur studier av populärkultur kan ge nya perspektiv på 1800- och främst 1900-talets kulturhistoria och sociala förändringsprocesser. Först ges en introduktion till det internationella, tvärvetenskapliga fältet *cultural studies*, dess teoretiska och metodologiska utveckling. Därefter läggs fokus på tre källtyper: veckopress, film, TV. Dessa populärkulturella medier studeras genom en historisk bakgrundsbelysning och en noggrann genomgång av deras respektive uppbyggnad och funktion. Slutligen tillämpas kunskaperna i fördjupande studier på olika teman som till exempel skönhetsideal, hembiträden, olympiska spel och kungahuset. På så sätt kastas nytt ljus över folkhemmets historiska förutsättningar.

Historia och populärkultur: Schema VT12

Alla lektioner äger rum i Blå rummet.

Måndag 20/2, kl. 14-16. Information och introduktion: *Vad är populärkultur?* (Storey).

Torsdag 23/2, kl. 10-12. Föreläsning: *Veckopressen: historia och källkritik* (Larsson, Holgersson 2005, Storey).

Tisdag 28/2, kl. 10-12. Seminarium: *Att analysera veckopress* (valfri text).

Torsdag 1/3, kl. 10-12. Föreläsning: *Spelfilmen: historia och källkritik* (Braaten m.fl., Blomberg, Gustafsson, Storey).

Onsdag 7/3, kl. 10-12. Föreläsning: *Att analysera spelfilm – ett exempel* (Braaten m.fl., Holgersson 2010, Storey).

Onsdag 7/3, kl. 13-15. Seminarium: *Att analysera spelfilm* (valfri text).

Måndag 12/3, kl. 10-12. Föreläsning: *Televisionen: historia och källkritik* (Edin och Vesterlund, Johansson, Storey).

Torsdag 15/3, kl. 10-12. Seminarium: *Att analysera television* (valfri text).

Fredag 23/3, kl. 9-12. Examination av papers.

Litteratur

Blomberg, Eva, "Sätt att se", i *Historisk tidskrift* 2005:2, (s. 263-273), ladda ner på: http://www.historisktidskrift.se/fulltext/2005-2/pdf/HT_2005-2_263-273_blomberg.pdf, 10 s.

Braaten, Lars Thomas, Kulset, Stig och Solum, Ove, *Inledning till filmstudier. Historia, teori och analys*, Studentlitteratur, Lund 1996, 288 s.

Edin, Anna och Vesterlund, Per (red.), "Svensk television och mediehistoria – en inledning", i *Svensk television. En mediehistoria*, Statens ljud- och bildarkiv, Stockholm 2008 (9-30), ladda ner på <http://www.kb.se/dokument/Aktuellt/audiovisuellt/9-30EdinVesterlundInledning.pdf>, 21 s.

Gustafsson, Tommy, "Filmen som historisk källa. Historiografi, pluralism och representativitet", *Historisk tidskrift* 2006:3, (s. 471-490), ladda ner på: http://www.historisktidskrift.se/fulltext/2006-3/pdf/HT_2006_3-471-490_gustafsson.pdf, 19 s.

Holgersson, Ulrika, *Populärkulturen och klassamhället. Arbete, klass och genus i svensk dampress i början av 1900-talet*, Carlssons, Stockholm 2005 (s. 63-156) 93 s.

Holgersson, Ulrika, "Regional Conflicts: from the Merchant's House to the 'People's Home'", i *Regional Aesthetics. Locating Swedish media* (red.) Erik Hedling, Olof Hedling och Mats Jönsson, Kungliga Biblioteket, Stockholm 2010, (191-212) 21 s.

Johansson, Lotta, "'I love Lucy' och 1950-talets svenska TV. Kvinnligheter och historieskrivning som berättelser", i *Mer än bara kvinnor och män. Feministiska perspektiv på genus*, (red.) Diana Mulinari, Kerstin Sandell och Eva Schömer, Lund 2003, (s. 217-247), 30 s.

Larsson, Lisbeth, *En annan historia. Om kvinnors läsning och svensk veckopress*, Symposion, Eslöv 1990, (89-152), 63 s.

Storey, John, *Cultural Theory and Popular Culture. An Introduction*, Pearson Education, New York 266 s.

Veckopress, film- och TV-material att analysera.

S:a 811 s

Valbar text om veckopress:

Cronqvist, Marie, "Protagonist och intrig. En städfru lägger pussel", i *Mannen i mitten. Ett spiondrama i svensk kallakrigskultur*, Carlssons, Stockholm 2004, s. 270-284 (14 s).

Holgersson, Ulrika, "Konstruktioner av 'kvinnor'", i *Populärkulturen och klassamhället. Arbete, klass och genus i svensk dampress i början av 1900-talet*, Carlssons, Stockholm 2005, (s. 206-240), 36 s.

Kjellman, Ulrika, "Från hövding till landsfader: Bilden av arbetarrörelsens ledare i svensk veckopress 1910-1946", i *Arbetarrörelse och arbetarkultur. Bild och självbild*, Lena

Johannesson, Ulrika Kjellman, Birgitta Skarin Frykman, Carlssons, Stockholm 2007 (s. 174-237) 63 s.

Salomon, Kim, *En femtiotalberättelse. Populärkulturens kalla krig i folkhemssverige*, Atlantis, Stockholm 2007, valfritt kapitel ca 40 s.

Sturfelt, Lina, *Eldens återsken. Första världskriget i svensk föreställningsvärld*, Sekel, Lund 2008, valfritt kapitel ca 40 s.

Tolvhed, Helena, "Det svenska i 'världen'", i *Nationen på spel. Kropp, kön och svenskhet i populärpressens representationer av olympiska spel 1948-1972*, h:ström, Text och kultur, Umeå, 2008 (228-303) 75 s.

Tornbjer, Charlotte, "Kungafamiljen", i *Den nationella modern. Moderskap i konstruktioner av svensk nationell gemenskap under 1900-talets första hälft*, Lund 2002, (s. 121-164), 43 s.

Valbar text om film:

Blomberg, Eva, "Dramatisering", i *Vill ni se en stjärna? Kön, kropp och kläder i Filmjournalen 1919-1953*, Nordic Academic Press, Lund 2006, (s. 150-194), 44 s.

Gustafsson, Tommy, "Sexualitet och popularitet. Gösta Ekmans androgyna manlighet, queer moments och crossdressing", i *En fiende till civilisationen. Manlighet, genusrelationer, sexualitet och rasstereotyper i svensk filmkultur under 1920-talet* (169-205) 36 s.

Hedling, Erik, "Gruppsyckets tragik. Om skildringen av kollektiva mekanismer i moderna svenska blockbusters", i *Solskenslandet. Svensk film på 2000-talet*, (red.) Erik Hedling och Ann-Kristin Wallengren, Atlantis, Stockholm (303-333) 30s.

Hedling, Erik, "Konsten att inte sopa problemen under mattan. Ingmar Bergmans 'Scener ur ett äktenskap', 1973. En träff med tidsandan", (red.) Marie Cronqvist, Lina Sturfelt och Martin Wiklund, (s. 71-84), 13 s.

Holgersson, Ulrika, "Hjalmar Brantings jordafärd på film", i *Välfärdsbilder. Svensk film utanför biografen*, (red.) Erik Hedling och Mats Jönsson, Statens ljud- och bildarkiv, Stockholm 2008, (74-99) 25.

Jönsson, Mats, *Visuell fostran. Film- och bildverksamheten i Sverige under andra världskriget*, Sekel, Lund 2011, valfritt kapitel, ca 30 s.

Persson, Fredrik, "From Patriotic Jigsaw Puzzling to Regional Rivalry. Images of the Swedish Nation and its Regions", i *Regional Aesthetics* (123-136) 13 s.

Qvist, Per Olov, "Den svenska modellen", i *Folkhemmets bilder. Modernisering, motstånd och mentalitet i den svenska 30-talsfilmen*, Arkiv, Lund 1995, (250-285) 35 s.

Soila, Tytti, "Kvinnan i folkhemmet. Husmodern som nationell ikon", i *Dialoger. Feministisk filmteori i praktik*, (red.) Tytti Soila, Aura, Stockholm 1997, (85-106) 21 s.

Wallengren, Ann-Kristin, "John Ericsson. Victor of Hampton Roads. Images of Sweden in American History", i *Regional Aesthetics* (s. 63-80), 17 s.

Åberg, Anders Wilhelm, "Seacrow Island. Mediating Arcadian Space in the Folkhem Era and beyond", i *Regional Aesthetics* (124-140), 16 s.

Valbar text om tv:

Björk, Gunnela, "Från PR-minister till massmediernas Segovia. Olof Palme och televisionen", *Medier och politik. Om arbetarrörelsens mediestrategier under 1900-talet*, (red.) Mats Jönsson och Pelle Snickars, Statens ljud och bildarkiv, Stockholm 2007, (277-301) 24 s.

Edin, Anna och Vesterlund, Per (red.), *Svensk television. En mediehistoria*, Statens ljud- och bildarkiv, Stockholm 2008. Ladda ner på: <http://www.kb.se/aktuellt/Butik-och-Publikationer/Mediehistoriskt-arkiv2/Kapitlen-i-Svensk-television/>, eget val av text.

S:a ca 120 s.

Valbart större verk för examination:

Andersson, Lars M, "En jude är en jude är en jude". *Representationer av "juden" i svensk skämtpress 1900-1930*, Lund 2000, 622 s.

Attwood, Lynne, *Creating the New Soviet Woman. Women's Magazines as Engineers of Female Identity, 1922-53*, Macmillan, Basingstoke 1999, 213 s.

Attwood, Lynne, *Red Women on the Silver Screen. Soviet Women and Cinema from the Beginning to the end of the Communist Era*, Pandora, London 1993, 272 s.

Beetham, Margaret, *A Magazine of Her Own? Domesticity and Desire in the Woman's Magazine, 1800-1914*, London och New York 1996, 242 s.

Bignell, Jonathan och Fickers, Andreas (red.), *A European Television History*, Wiley-Blackwell, Malden, MA 2009, 273 s.

Björkin, Mats, *Amerikanism, bolsjevism och korta kjolar. Filmen och dess publik i Sverige under 1920-talet*, Aura, Stockholm 1998, 328 s.

Bodnar, John, *Blue-collar Hollywood. Liberalism, Democracy, and Working People in American Film*, Johns Hopkins University Press, Baltimore 2003, 284 s.

Corber, Robert J., *Cold War Femme. Lesbianism, National Identity, and Hollywood Cinema*, Duke University Press, Durham, N.C. 2011, 225 s.

Doane, Mary Ann, *The Desire to Desire. The Woman's Film of the 1940s*, Indiana University Press, Indiana Univ. Press, Bloomington, Ind. 1987, 211 s.

Edström, Maria, *TV-rummets eliter. Föreställningar om kön och makt i fakta och fiktion*, Göteborgs universitet, Göteborg 2006, ladda ner på http://gupea.ub.gu.se/bitstream/2077/16929/5/gupea_2077_16929_5.pdf, 253 s.

Enstad, Nan, *Ladies of Labour, Girls of Adventure. Working Women, Popular Culture, and Labour Politics at the Turn of the Twentieth Century*, New York 1999, 266 s.

- Frederick, Sarah, *Turning Pages. Reading and Writing Women's Magazines in Interwar Japan*, University of Hawai'i Press, Honolulu 2006, 251 s.
- Garvey, Ellen Gruber, *The Adman in the Parlor. Magazines and the Gendering of Consumer Culture, 1880s to 1910s*, Oxford Univ. Press, New York 1996, 230 s.
- Habel, Ylva, *Modern Media, Modern Audiences. Mass Media and Social Engineering in the 1930s Swedish Welfare State*, Aura, Stockholm 2002, 251 s.
- Henriksen, Margot A., *Dr. Strangeloves America. Society and Culture in the Atomic Age*, University of California press, Berkeley, Los Angeles, London 1997, 451 s.
- Johannesson, Eric, *Den läsande familjen. Familjetidskriften i Sverige 1850-1880*, Nordiska museet, Stockholm 1980 295 s.
- Johansson, Perry, *Chinese Women and Consumer Culture. Discourses on Beauty and Identity in Advertising and Women's Magazines 1985-1995*, Stockholms universitet, Stockholm 1998, 197 s.
- Jones, Gerhard, Honey, *I'm Home! Sitcoms, Selling the American Dream*, St. Martin's Press, 1993, 291 s.
- Jönsson, Mats, *Film och historia. Historisk Hollywoodfilm 1960-2000*, Lund 2004, 259 s.
- Kitch, Carolyn, *The Girl on the Magazine Cover. The Origins of Visual Stereotypes in American Mass Media*, The University of North Carolina Press, Chapel Hill och London, 252 s.
- Liliequist, Marianne, *Våp, bitchor och moderliga män. Kvinnligt och manligt i såpoperans värld*, Boréa, Umeå 2000, 145 s.
- Lindberg, Tobias, *Ett nytt sätt att se. Om bildtidningen Se 1938-1945*, NORDICOM-Sverige, Göteborg 2004, 379.
- Lindner, Christoph (red.) *The James Bond Phenomenon. A Critical Reader*, Manchester University Press, Manchester 2009, 344 s.
- Marcellus, Jane, *Business Girls and Two-job Wives. Emerging Media Stereotypes of Employed Women*, Hampton Press, Cresskill N.J. 2011, 277 s.
- Prince, Stephen, *Firestorm. American Film in the Age of Terrorism*, Columbia University Press, New York 2009, 388 s.
- Rooks, Noliwe M., *Ladies' Pages. African American Women's Magazines and the Culture That Made Them*, Rutgers University Press, New Brunswick, N.J. 2004, 175 s.
- Rosenstone, Robert A., *History on Film/Film on history*, Pearson Professional Education, Harlow 2006, 182 s.

Ross, Steven J, *Working-Class Hollywood. Silent Film and the Shaping of Class in America*, Princeton Univ. Press Princeton, N.J. 1998, 367.

Rowbotham, Sheila och Beynon, Huw (red.), *Looking at Class. Film, Television and the Working Class in Britain*, Rivers Oram Press, London, New York och Sydney 2001, 248 s.

Scanlon, Jennifer, *Inarticulate Longings. The Ladies' Home Journal, Gender, and the Promises of Consumer Culture*, Routledge, London och New York 1995, 278 s.

Sjöholm, Carina, *Gå på bio. Rum för drömmar i folkhemmets Sverige*, Symposion, Eslöv 2003, 327 s.

Sköld, Gullan, *Ett rum för råd och tröst. Veckotidningarnas hjärtespalter från 1940-talet till idag*, Leopard, Stockholm 2003, 238 s.

Slotkin, Richard, *Gunfighter Nation. The Myth of the Frontier in Twentieth-Century America*, Atheneum/Maxwell Macmillan Canada, New York/Toronto 1992, 850 s (urval).

Snickars, Pelle, *Svensk film och visuell masskultur 1900*, Aura, Stockholm 2001, 278 s.

Soila, Tytti, *Kvinnors ansikte. Stereotyper och kvinnlig identitet i trettioalets svenska filmmelodram*, Stockholms universitet, Stockholm 1991, 191 s.

Tinkler, Penny, *Constructing Girlhood. Popular Magazines for Girls Growing up in England, 1920-1950*, Taylor and Francis, London 1995, 209 s.

Tinkler, Penny, *Smoke Signals. Women, Smoking and Visual Culture in Britain*, Berg, London 2006, 235 s.

Torell, Ulrika, Qvarsell, Roger (red.), *Reklam och hälsa. Levnadsideal, skönhet och hälsa i den svenska reklamens historia*, Carlssons, Stockholm 2005, 233 s.

Tueth, Michael, *Laughter in the Living Room. Television Comedy and the American Home Audience*, Peter Lang, 2005, 241 s.

Tyler May, Elaine, *Homeward Bound. American Families in the Cold War Era*, Basic Books, A Subsidiary of Perseus Books, L.L.C. 1988, 302 s.

Uhlander, Pertti, *Det stora filmkriget. Joseph Goebbels' kamp mot Hollywood som inslag i nazismens raspolitik*, Almqvist & Wiksell International, Södertälje 1999, 190 s.

Walker, Nancy A., *Shaping our Mothers' World. American Women's Magazines*, Univ. Press of Mississippi, 2000, 257 s.

Zander, Ulf, *Clio på bio. Om amerikansk film, historia och identitet*, Historiska media, Lund 2006, 352 s.

S:a ca 1250 s.